

la fauna de la Serra

La fauna a la Serra de Tramuntana. Els principals vertebrats.

La fauna de la Serra de Tramuntana és una de les més representatives de l'illa de Mallorca, on es conserven la major part de les espècies, malgrat que algunes s'hagin extingit en temps més o menys antics. Seria impossible descriure aquí totes les presents i que podríem tenir ocasió d'avistar durant el recorregut -tampoc ho pretenem-, i fins i tot una simple llista resultaria del tot àrida. Parlem però, breument, d'alguns dels exemples més significatius i/o abundants. Després, esperar que la sort ens permeti poder-los contemplar durant la nostra activitat de camp.

Les poques espècies d'amfibis presents a Mallorca tenen poblacions importants a la Serra i una, el *ferreret*, n'és endèmica. El granot i el calàpet -aquest darrer, menys abundant- viuen a tots els torrents i molts de safareigs i basses. Cal destacar que Mallorca és actualment l'únic indret de l'estat espanyol on podem trobar el **calàpet** (*Bufo viridis balearica*). Però, en qualsevol cas, és el **ferreret** (*Alytes muletensis*) qui mereix un punt i a part.

Com és sabut, aquest animaló és un dels pocs vertebrats

terrestres clarament autòcton de les Illes, on era present ja molt abans de l'arribada de l'home. La introducció, voluntària o accidental, d'altres espècies a l'illa, com la serp d'aigua o el granot, ha provocat la seva extinció llevat d'alguns torrents on encara ara es pot trobar: avui en dia es coneixen unes 10 colònies de ferreret, als racons menys accessibles dels torrents més espectaculars de la Serra: Mortitx, Gorg Blau, Gorg dels Diners... El ferreret és una de les espècies de conservació prioritària a les Balears, i és objecte d'un programa finançat per la Comunitat Europea. Per protegir una espècie es del tot necessari protegir els llocs on viu, de manera que el ferreret es veuria molt beneficiat d'una protecció general de la Serra, i específica dels torrents i basses que habita.

La fauna balear d'ocells està formada per poc més de 300 espècies diferents, això sí, moltes d'elles migrants. Del total, 65 són habituals a la Serra de Tramuntana. De fet, moltes de les espècies d'ocells de Mallorca sols són presents a la Serra, o tenen aquí la seva localitat més important. És el cas de **voltor negre** (*Aegypius monachus*), de la **milana** (*Milvus milvus*) o del **falcó marí** (*Falco eleonora*), l'**àguila peixetera** (*Pandion haliaetus*) o el **corb** (*Corvus corax*). El cas d'aquesta darrera au, el corb, és prou interessant. Ha esdevingut prou rara a Mallorca, per l'ús clandestí de verins. Els pagesos l'acusen -no sempre justificadament- de matar ovelles joves -*menets*-. La solució aplicada sol ser brutal: enverinar animals morts (la menja normal dels corbs, dels voltors i d'altres), ocasionant una mortandat incontrolable que ha reduït notablement aquesta espècie i d'altres, el voltor especialment. Si el corb ocasiona perjudicis -cosa que caldria comprovar seriosament, i deixar de banda llegendes i supersticions-, aquests haurien de ser assumits per tots i no sols pels pagesos -a través de programes de compensació,

per exemple-.

Desaparegudes ja de Mallorca -abans presents a la Serra-, com a conseqüència de la manca de consciència conservacionista, podríem parlar de la majestuosa **àguila reial** (*Aquila chrysaetus*) encara freqüent als cims de la Serra els darrers anys del segle passat, o també la immensa **àguila marina** (*Haliaetus albicilla*), descrita pels ornitòlegs mallorquins decimonònics.

I tot això per no parlar del gran nombre de petites espècies que habiten les zones més baixes i boscoses de la Tramuntana... Una varietat biològica que cal conservar com sigui.

Pel que fa als mamífers, actualment hi viuen -a la Serra, s'entén-, 12 espècies terrestres i diferents subespècies de rates-pinyades. Aquí cal remarcar, però, allò que fa referència als mamífers terrestres que es troben a les diferents contrades del nostre principal sistema muntanyós.

El **mart** (*Martes martes*) -amenaçat d'extinció a Mallorca-, no té, per desgràcia, massa bona fama: ocasionalment, és acusat de provocar destrosses a galliners i colomers i fins i tot entre els ramats d'ovelles. En realitat, moltes d'aquestes acusacions són infundades. A més del mart, sovintegen als boscos i penyals de la Serra les genetes i les llebres; en qualsevol cas, res comparable amb la gran abundància de cabres salvatges, autèntics protagonistes de la fauna de muntanya a Mallorca.

Per acabar, voldríem fer un breu comentari referit a una espècie lamentablement extingida de les costes de la Serra. Els penyassegats marins i codolars de Tramuntana van ser, fins fa menys de mig segle, un dels refugis preferits de **vellmarí** (*Monachus monachus*) a la nostra illa. L'any 1958, la Guàrdia Civil, en un acte ben poc cívic, per cert, en va matar el darrer conegut, a Cala Tuent. Avui, parlar del vellmarí a la Serra sols és una curiositat nostàlgica, i tal vegada la il·lusió que un dia les costes de les nostres illes recuperin les condicions ecològiques que permetin el retorn del gran predador marí mediterrani; és a dir, en definitiva, que les costes mallorquines recuperin la dignitat perduda...

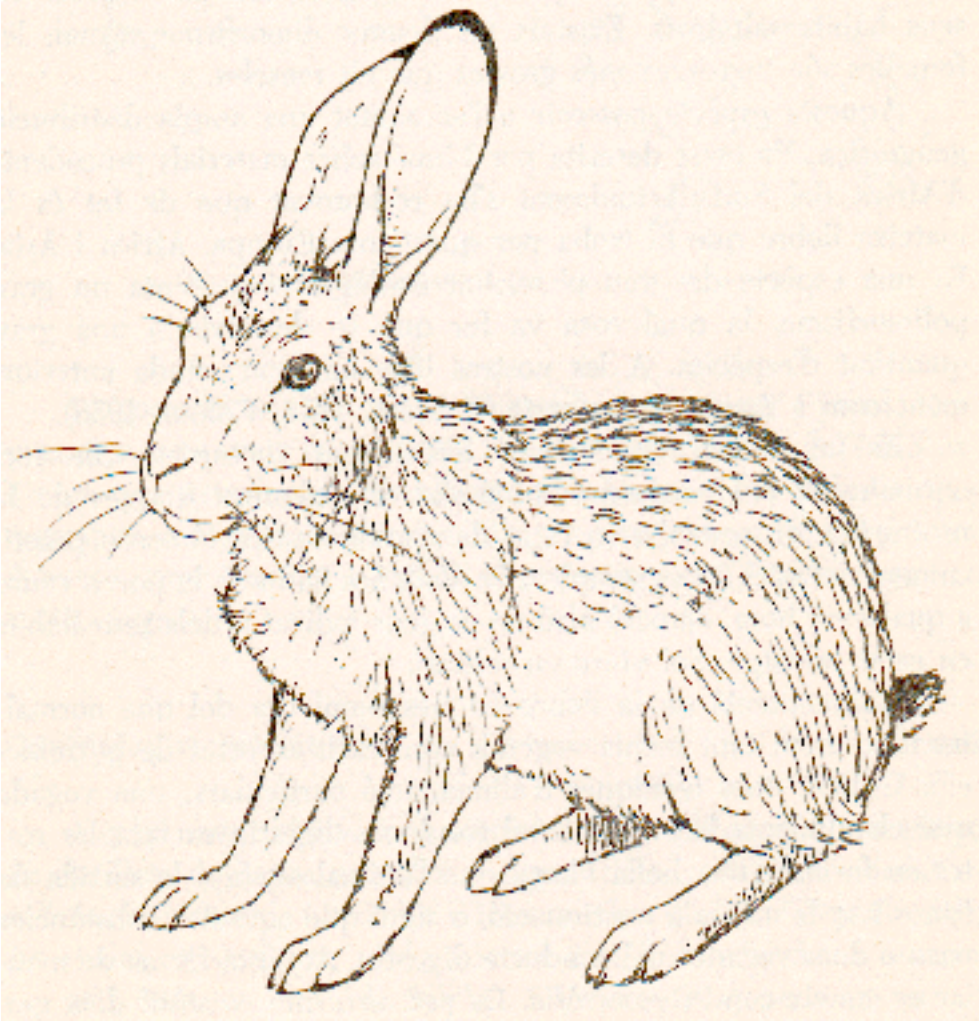
Ovelles

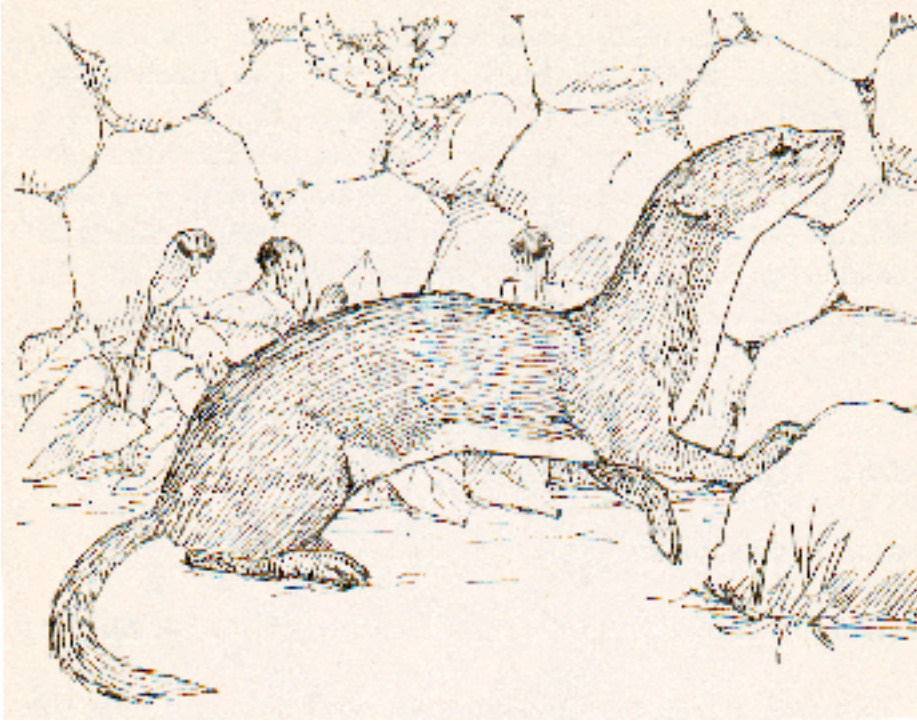
Erissó

Geneta

Llebra

Mostel

Mart